

Titel: Diskussionsindledning, [EliFischerJørgensen1948-51] 038-0150

Citation: "Diskussionsindledning, [EliFischerJørgensen1948-51] 038-0150", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 2. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_038-shoot-wacc-1992_0005_038_EliFischerJogensen1948-51_0150_p2_bP1_TB00001/facsimile.pdf
(tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

at substansen er det, der er fælles for sprogene. , og i hvert sprog formet paa forskellig maade. Desuden ~~er~~ indtager Hjelmslev ~~en~~ ~~noget~~ mere konsekvent holdning til det psykologiske. Saussure taler for udtrykket undertiden om lyd, undertiden om lydforestilling, men for indholdet kun om tanke. - I Hjelmslevs præcisering er ~~lyd~~ udtryksubstansen dels lydene set fysisk eller fysiologisk, dels ogsaa forestillingerne om dem. Desuden fremhæves det udtrykkeligt, at udtryksubstansen ikke behøver at være lydlig, det kan ogsaa være ~~en~~ skrift, gestus o.l. - Og indholdssubstansen er dels tingene dels vore forestillinger om dem, altsaa baade noget fysisk og noget psykisk ligesom udtryksubstansen. Substansen kalder Hj. ogsaa meningen, (~~en~~ indholdsmening og udtryksmening).

Men i selve opfattelsen af forholdet mellem form og substans er det Saussures synspunkt, der følges.

Der gives en del eksempler paa, hvordan samme substans kan formes forskelligt i forskellige sprog. For indholdets vedkommende nævnes fx. , at det samme substansomraade, der paa dansk er opdelt i træ og skov (Hammerich+ lund), paa tysk er delt i tre Baum, Holz og Wald, saaledes at Holz omfat er lidt af dansk træ og lidt af skov, og de andre er tilsvarende ansvrere. Formen er altsaa forskellig. Eller med et andet eksempel, numerusordenen i et sprog ~~kan~~ være inddelt i singularis, og pluralis, i et andet i sing. dualis og plur. Og for udtrykket nævnes, at det lydromraade, der i et sprog er delt i p, t og k, i et andet kan være finere opdelt, fx. kan man holde 2 slags k'er eller to slags t'er ude fra hinanden. -- For at afgøre , ~~er~~ hvordan grænserne ligger, hvilke elementer (invarianter) ~~der~~ skal opstilles, saa man se paa funktionen til det andet ~~plan~~. Hvis ombytningen af et almindeligt dentalt t med et palataliseret ~~kan~~ ~~gives~~ en anden betydning, er det to udtryksinvarianter, ellers er det varianter af det samme. Eller med et ex. fra dansk, ombyttes a med æ fx. i vade/våde faas en indholdsforskel, det er altsaa to udtryks elementer, - men ombyttes a med A vade/våde sker der ingen indholdsændring, det er tovarianter. - Og omvendt med indholdet. Hvis ombytningen af et indhold med ~~et~~ ~~ad~~ ~~et~~ ~~kan~~ ~~gives~~ en ændring i udtrykket er det to indholdsenheder, ellers en. Det er det Hjelmslev kalder kommutationsprøven. Og det vil altsaa sige, at formen i første række beror paa funktionen mellem indhold og udtryk, paa tegnfunktionen.

Men der kan ogsaa være tale om andre funktioner. Det ses maaske bedst ud fra et andet eksempel paa formning af samme substans, et eksempel ~~er~~ ikke fra systemet , ~~er~~ som de foregaaende, men fra